

NSP/2018/011

ZAPISNIK 10. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 5. 4. 2018, od 9:00 do 12:00

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Boris Bjelica (Banka Intesa Sanpaolo d. d.), Boštjan Fabjančič (MasterCard Europe SA, Podružnica v Sloveniji), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Mojca Kunšek (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), Davor Lekić (Javna agencija RS za varstvo konkurence), Ivan Mohar (Slovensko zavarovalno združenje), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Prisotni namestniki članov: Darinka Arh Pilih (Uprava RS za javna plačila), Matic Dolar – delno (Bankart d. o. o.), Luka Gabrovšek (MasterCard Europe SA, Podružnica v Sloveniji), Peter Grum (Finančna uprava RS), Aljoša Lovrič Petrič (Mercury Processing Services International d. o. o.), Matevž Pirnat (NLB d. d.), Nataša Rodošek (Nova KBM d. d.), Simon Steinman (MBILLS d. o. o.), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije)

Ostali prisotni: Nina Frkovič (Banka Slovenije), Jure Kovačič (Banka Slovenije), Alina Meško (Zveza potrošnikov Slovenije), Anja Rijavec Uršej (Banka Slovenije), Janko Šavnik – delno (Združenje bank Slovenije), Tina Vehovar Smole (Banka Slovenije), Aleksandra Žibrat (Združenje bank Slovenije)

Odsotni člani: Jana Ahčin (Finančna uprava RS), Marija Brenk (Nova KBM d. d.), Matjaž Čadež (MBILLS d. o. o.), Irena Dolinar (NLB d. d.), Sabina Koleša (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Borut Kreč (Mercury Processing Services International d. o. o.), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Breda Kutin (Zveza potrošnikov Slovenije), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Aleksandra Miklavčič (Uprava RS za javna plačila), Darko Muženič (Urad RS za preprečevanje pranja denarja)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 10. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)
2. Delovna skupina za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil:
  - Razprava o nadaljnjem delu in vodenju delovne skupine
  - Razprava o izvedbi študije, ki bi stroki služila kot osnova za komunikacijo z uporabniki plačilnih storitev in financiranju le-te
3. Informacija o napredku na področju vzpostavitve vseevropske infrastrukture za takojšnja plačila (TIPS)
4. Informacija o poteku projekta vzpostavitve rešitve za procesiranje takojšnjih plačil pri Bankartu d. o. o. (BIPS)
5. Letno poročilo NSP
6. Vizija NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji:

NSP/2018/011

- Dogovor glede uresničevanja vizije
- Dogovor glede spremljave uresničevanja vizije
- 7. Aktivnosti Združenja bank Slovenije (ZBS) na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki
- 8. Spodbujanje učinkovitih načinov plačevanja
- 9. Možnosti uvedbe plačevanja z debetnimi karticami na spletu
- 10. Razno
  - Dvig limita za brezstične kartične transakcije

Ad 1)

Potrditev dnevnega reda 10. seje Nacionalnega sveta za plačila

S. Anko je pozdravil prisotne na 10. seji Nacionalnega sveta za plačila (NSP). Sledil je pregled realizacije (vsebinskih) sklepov, sprejetih na 9. seji NSP, ki so bili vsi izpolnjeni.

V zvezi s potekom migracije na obrazec UPN s kodo QR je B. Tomažič povedal, da je prehod na izdajanje novega obrazca do konca februarja 2018 uspešno izvedlo 1.920 (60 %) izdajateljev. B. Bjelica (kot predsednik Odbora za plačilni promet pri ZBS) je dodal, da bo ZBS redno spremljalo potek migracije v prihodnjih mesecih, s ciljem določiti dokončen, za vse banke enoten in čimprejšnji datum za ukinitve obdelave obrazcev UPN z vrstico OCR na bančnih okencih. I. Mohar je člane NSP seznanil, da bodo do konca aprila 2018 prehod na izdajanje novega obrazca izvedle vse zavarovalnice.

V nadaljevanju je S. Anko omenil novi Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED), ki je stopil v veljavo 22. 2. 2018, in izpostavil zamudo pri implementaciji Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSD2) v drugih državah EU. Neenotno izvajanje zakonskih določb postavlja tiste ponudnike (tudi slovenske), ki že delujejo po novih (strožjih) zakonskih pravilih, v nekonkurenčen položaj v primerjavi s ponudniki, ki delujejo še po »starih« pravilih.

S. Anko je izpostavil tudi zamenjavo članstva iz Zveze potrošnikov Slovenije (ZPS), in sicer je dosedanjega člana B. Krisperja zamenjala B. Kutin.

S. Anko je predlagal še spremembo vrstnega reda točk na dnevnem redu.

Sklep 1: Udeleženci so potrdili dnevni red 10. seje NSP.

Ad 2)

Delovna skupina za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil

S. Anko je pojasnil ozadje nezadostne aktivnosti delovne skupine za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil, v letu 2018, med drugim tudi nejasna izhodišča za njeno delo in ohlapnost njenega mandata. Poudaril je, da je delovna skupina aktivno delovala v letu 2017, vendar se intenziteta njenega

NSP/2018/011

dela ni nadaljevala v letu 2018. S tem se zastavlja vprašanje članom NSP, ali še obstaja interes za obstoj delovne skupine. J. Šavnik je zaradi objektivnih okoliščin iz naslova povečanega rednega dela na delovnem mestu, kjer je zaposlen, odstopil kot vodja delovne skupine, obenem pa poudaril, da bi ta morala nadaljevati s svojim delom.

V razpravi, ki je sledila, je S. Anko izpostavil, da delovna skupina ni namenjena Banki Slovenije, ampak deležnikom, zastopanim v NSP, zato je primerno, da vodenje prevzame nekdo od deležnikov. Banka Slovenije pa bo (kot do sedaj) delovni skupini nudila strokovno in logistično podporo. Tudi B. Bjelica se je strinjal, da bi delovna skupina morala nadaljevati z delom s ciljem ozaveščanja uporabnikov o novitetah in tveganjih ter ohranjanja zaupanja v delovanje trga plačil. Tako B. Fabjančič kot S. Zadravec Capriolo sta se strinjala, da je varnost eno izmed ključnih področij, ki zahteva pozornost NSP, in da ni smiselno odlašati z delom skupine. S. Zadravec Capriolo je predlagala vzpostavitev delovne skupine na novo, pri tem pa je ključno v njej zagotoviti uravnoteženo zastopnost različnih deležnikov. S. Anko je v zaključku povzel, da je lahko cilj delovne skupine tudi neosveščeni (npr. uporabnikom, ki mobilne naprave uporabljajo zgolj za potrebe klica in pošiljanja tekstovnih sporočil) omogočiti, da zaupajo mobilni napravi kot varnemu kanalu za plačevanje.

Sklep 2: Člani NSP so sprejeli odstop J. Šavnika, kot vodje delovne skupine za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil.

Sklep 3: Skliče se delovna skupina v ožji sestavi članov NSP, ki imajo interes za nadaljnje aktivno delovanje delovne skupine za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil, da preučijo mandat delovne skupine in določijo usmeritve prihodnjega dela skupine.

Sklep 4: Ko bodo jasna nadaljnja izhodišča za delo delovne skupine za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil, se skliče delovno skupino, da z novimi, jasnimi izhodišči nadaljuje delo. Poleg obstoječim članom, se vabilo pošlje tudi članom NSP, da imenujejo morebitne nove predstavnike v delovno skupino. Delovna skupina izvoli novega vodjo.

Ad 3)

Informacija o napredku na področju vzpostavitve vseevropske infrastrukture za takojšnja plačila (TIPS)

N. Frkovič je predstavila napredek na področju vzpostavitve vseevropske infrastrukture za takojšnja plačila, ki je načrtovana za konec novembra 2018. Med drugim je prisotne na seji seznanila tudi z namero Banke Slovenije, kot upravljavca nacionalne komponente TIPS, ki bo omogočala udeležbo zainteresiranim udeležencem (bankam in hranilnicam) v vseevropski infrastrukturi za poravnavo takojšnjih plačil, glede izvedbe delavnic s potencialnimi udeleženci. Cilj je nuditi aktivno podporo njihovem vključevanju.

NSP/2018/011

Ad 4)

Informacija o poteku projekta vzpostavitve rešitve za procesiranje takojšnjih plačil pri Bankartu d. o. o. (BIPS)

M. Dolar je predstavil napredek pri vzpostavitvi rešitve za procesiranje takojšnjih plačil pri Bankartu d. o. o. (BIPS), ki bo predvidoma na voljo oktobra 2018. Med drugim je povedal, da je v pripravi tudi dokumentacija za oddajo vloge Banki Slovenije za pridobitev dovoljenja za upravljanje plačilnega sistema BIPS.

V zvezi z vprašanjem, ki ga je zastavila N. Šubelj glede razlik med predstavljenima infrastrukturama, je bilo pojasnjeno, da bo TIPS na voljo tako za domača takojšnja plačila kot čezmejna, medtem ko bo BIPS (v prvi fazi) omogočal zgolj domača plačila. Bo pa domača shema za takojšnja plačila, skladna s shemo SCTInst, zaradi dodatnih funkcionalnosti omogočala boljšo uporabniško izkušnjo. V nadaljevanju razprave je S. Anko izpostavil problematiko pomanjkanja harmonizacije na ravni rešitev za takojšnja plačila na prodajnih mestih (sama shema SCTInst problematike ne rešuje). Ta domena bo zahtevala kasnejše poenotenje, s ciljem omogočiti vsesplošno sprejemljivost takojšnjih plačil na prodajnih mestih in zagotoviti pozitivno uporabniško izkušnjo. Slednja je ključna z vidika uveljavljanja novih načinov plačevanja.

Sklep 5: NSP se je seznanil z informacijami glede poteka projektov vzpostavljanja infrastruktur za takojšnja plačila.

Sklep 6: NSP bo še naprej sledil razvoju na področju takojšnjih plačil.

Ad 5)

Letno poročilo NSP

T. Vehovar Smole je predstavila Letno poročilo NSP za leto 2017.

Sklep 7: NSP je potrdil Letno poročilo NSP za leto 2017 in se strinjal z njegovo objavo na javni spletni strani Banke Slovenije.

Ad 6)

Vizija NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji

T. Vehovar Smole je predstavila ključne vidike, povezane z Vizijo NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji, in nadaljnje aktivnosti v tej zvezi. Cilj je na ravni NSP dogovoriti se glede uresničevanja vizije in spremljanja uspešnosti izvajanja Vizije. S. Anko je predlagal, da se za ta namen oblikuje ožja delovna skupina zainteresiranih deležnikov NSP, ki bi na podlagi sedmih ključnih področij Vizije oblikovala konkretne cilje oziroma načrt prihodnjega dela za obdobje enega do dveh let.

Prisotni so se strinjali s predlaganim pristopom. S. Zdravec Capriolo je med drugim predlagala tudi delitev prioritete na kratkoročne in dolgoročne. I. Mohar je izrazil interes Slovenskega zavarovalnega

NSP/2018/011

združenja za sodelovanje v ožji delovni skupini. S. Anko je kot ključno poudaril, da so v delovni skupini zastopani tudi uporabniki, ne samo ponudniki. N. Šubelj se je strinjala, da sta pomembna sodelovanje in izmenjava informacij med deležniki trga plačil. T. Okorn je dodal, da morajo imeti ponudniki posluš do uporabnikov, njihovih zahtev in interesov, ter dodal, da bo tudi Gospodarska zbornica Slovenije v ožjo delovno skupino imenovala predstavnika. S. Anko je odzive članov, ki kažejo zavezo posameznih deležnikov skupni viziji, ocenil kot pozitivne.

Sklep 8: *Oblikuje se ožja delovna skupina, ki bo zastavila kratkoročni in dolgoročni načrt aktivnosti, s ciljem uresničevanja Vizije NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji. Deležniki, zastopani v NSP, v delovno skupino imenujejo predstavnika.*

Ad 7)

Aktivnosti ZBS na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki

B. Tomažič je predstavil aktivnosti ZBS v zvezi z vzpostavitvijo enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki plačilnih storitev ter ponudniki storitev odreditve plačil in storitev zagotavljanja informacij o računih v Sloveniji. Med drugim je povedal, da so članice ZBS pobudo za oblikovanje enotnega vmesnika podprle in da je bila za namen izvajanja s tem povezanih aktivnosti pod okriljem ZBS ustanovljena delovna skupina. Trenutno poteka izbor potencialnih ponudnikov za pripravo tehničnih specifikacij za komunikacijo med ponudniki. V razpravi, ki je sledila, je bila s strani ZBS podana pobuda, da bi pri razvoju standarda za komunikacijo med ponudniki sodelovali (vključno s financiranjem) tudi ponudniki, ki bodo preko vmesnika dostopali do podatkov na plačilnih računih. Njihovo sodelovanje v začetni fazi razvoja enotnega vmesnika zanje predstavlja prednost, izogib kasnejšim prilagoditvam in s tem prihranke. S. Anko je v tej zvezi dodal, da podpira oblikovanje enotnega vmesnika tako z vidika doseganja ekonomij obsega kot ne-omejevanja dostopa do podatkov o plačilnih računih. Vprašanje, ki se ob tem zastavlja, pa je, kdo je ciljna publika oziroma koga povabiti k sodelovanju, saj v Sloveniji še ni registriranih ponudnikov, ki bi imeli potrebo po podatkih o plačilnih računih.

Sklep 9: *NSP se je seznanil z aktivnostmi ZBS na temo vzpostavitve enotnega vmesnika za varno komunikacijo med ponudniki ter še naprej podpira nadaljevanje teh aktivnostmi.*

Ad 8)

Spodbujanje učinkovitih načinov plačevanja

B. Fabjančič in S. Steinman sta predstavila vidike glede vzpostavitve brezgotovinskega plačevanja in brezgotovinske družbe v Sloveniji. V predstavitvi in razpravi, ki je sledila, je bilo izpostavljenih več vprašanj, informacij in stališč:

- Ali je brezgotovinska družba nekaj, k čemur (vsi) stremimo?
- Država oziroma javne oblasti bi morale promovirati vzpostavitev brezgotovinske družbe in dajati zgled ostalim deležnikom.

NSP/2018/011

- K vzpostavljanju brezgotovinske družbe lahko prispevamo tudi posamezniki.
- Za ponudnike je gotovina najdražji plačilni instrument, za uporabnike najcenejši.
- V določenih državah poteka presoja ustavnosti, ali je uporaba gotovine ustavna pravica.
- Tudi segment mlajših uporabnikov zavrača elektronski način plačevanja. Razlogi za to so anonimnost gotovine, ni sledljivosti, varstvo osebnih podatkov...
- V primeru izgube gotovine je ta skoraj 100 % izgubljena (ker ni sledljivosti).
- Takojšnja plačila bodo zaradi takojšnje odobritve sredstev na račun prejemnika pospešila zmanjšanje uporabe gotovine.
- Dokler bo za trgovca strošek sprejema negotovinskega plačila višji od stroška sprejemanja plačila v gotovini, trgovec nima motiva za zmanjšanje uporabe gotovine.
- Razdrobljenost trga plačil in neenotnost rešitev za negotovinska plačila vodita v negativno uporabniško izkušnjo.
- Problem je, če ponudniki rešitve oblikujejo brez uporabnikov. Tako oblikovane rešitve ne odražajo nujno zahtev in interesov uporabnikov, saj ti potem nimajo motiva za njihovo uporabo.
- Trgovci pogosto omejujejo uporabo brezgotovinskega plačevanja z uvedbo popustov na plačilo z gotovino ali omejitvijo (spodnjega) zneska za brezgotovinsko plačilo.
- Uporaba gotovine je enostavna.
- Pri oblikovanju rešitev za negotovinska plačila bi moralo biti ključno zagotavljati pozitivno uporabniško izkušnjo.
- Banka Slovenije ne daje prednost nobeni obliki plačilnih sredstev in ne destimulira uporabe gotovine, ki je zakonito plačilno sredstvo. Obenem Banka Slovenije spodbuja razvoj in uveljavitev učinkovitih načinov plačevanja.

Sklep 10: Sekretariat NSP objavi dodatna gradiva na temo brezgotovinskega plačevanja na zaprtih spletnih straneh Banke Slovenije.

Sklep 11: NSP je v okviru usmeritev svoje vizije oziroma ključnega področja njegovega prihodnjega delovanja (tj. učinkovitost) obravnaval vidike vzpostavitve brezgotovinske družbe v Sloveniji in še naprej podpira razvoj učinkovitih načinov plačevanja.

Ad 9)

Možnosti uvedbe plačevanja z debetnimi karticami na spletu

Točko je predstavil L. Gabrovšek, med drugim je izpostavil naslednje:

- Slovenci (po podatkih MasterCard) opravimo 93 % spletnih nakupov v tujini in le 7 % pri domačih spletnih trgovcih,
- slovenski uporabnik nima pozitivnih uporabniških izkušenj pri plačevanju na spletu (zastarelost spletnih plačilnih aplikacij),

NSP/2018/011

- trgovci se na dnevni ravni sprašujejo, kako omogočiti boljše uporabniške izkušnje, npr. z uvedbo ponavljajočih se plačil in plačil z enim klikom (»one click buy«),
- trend naraščanja spletnega nakupovanja,
- Slovenija ima največji odstotek opuščenih spletnih nakupov, in sicer 35 %. V primerljivih evropskih državah je ta odstotek 15 %,
- problem plačevanja z debetnimi karticami na spletu: tveganju zlorab je izpostavljeno celotno stanje transakcijskega računa,
- debetne kartice imajo varnostne mehanizme: zahteve glede močne avtentikacije, možnost omejitve zneska za spletne nakupe.

Sklep 12: NSP se je seznanil s tematiko.

Ad 10)

Razno

Dvig limita za brezstične kartične transakcije

B. Tomažič je predstavil odziv ZBS na pobudo Trgovinske zbornice Slovenije glede dviga limita za brezstične kartične transakcije (ko ni potrebno vnesti PIN) z dosedanjih 15 na 25 evrov. Pojasnil je, da je ZBS predlog obravnavalo (večina članic je pobudo podprla) in zaprosilo ZPS za mnenje. A. Meško je prisotne seznanila s stališčem ZPS v tej zvezi, in sicer, da ZPS ne zavrača predloga, ima pa pomisleke, povezane z zlorabami, in predlaga izvedbo dodatnih analiz. ZPS se ne strinja z avtomatizmom izdajanja brezstičnih kartic, saj bi morali potrošniki imeti možnost izbire in morebitno zamenjavo kartic opraviti brezplačno. Glede zlorab v zvezi z uporabo brezstičnih kartic sta se odzvala B. Tomažič in B. Fabjančič, da gre za zanemarljiv delež t. i. »friendly-fraud« zlorab. S. Anko je dodal, da vsiljevanje novosti lahko vodi v odpor uporabnikov, zaradi česar opuščajo uporabo novosti, še preden ugotovijo, čemu so namenjene. Ključno je ohranjati zaupanje uporabnikov v tovrsten način plačevanja.

Sklep 13: Predstavniki MasterCarda, Vise in Trgovinske zbornice Slovenije posredujejo ZBS podatke glede zlorab pri uporabi brezstičnih kartic. S podatki seznanijo člane NSP bodisi na prihodnji seji ali pisno pred njo.

Sklep 14: NSP se je seznanil s tematiko, z odzivom ZPS in namero ZBS, da pristopi k ustrezni analizi o dosednji uporabi, morebitnih zlorabah oziroma problemih uporabe brezstičnih kartic v Sloveniji in drugih državah EU.

Naslednja seja NSP bo septembra 2018.

Pripravil Sekretariat NSP, 3. 5. 2018.